

BESLUT

den 30 april 2021

av Sveriges advokatsamfunds disciplinnämnd i ett av styrelsen utan anmälan upptaget disciplinärende mot advokat Felicia Selberg, Stockholm

Bakgrund

Advokatsamfundet har den 29 oktober 2020 och den 19 november 2020 tillskrivit Felicia Selberg med anledning av i) brev, och ii) kontakter med en häktad person (artikel i Dagens Nyheter).

i) Brev

Felicia Selberg förordnades som offentlig försvarare åt H. Efter att åklagarna begärt att hon skulle entledigas från sitt uppdrag beslutade tingsrätten att lämna begäran utan bifall. Justitiekanslern (JK) överklagade beslutet och av överklagandet framgår bl.a. följande.

Vid tingsrätten pågår sedan september 2020 huvudförhandling i ett mål angående grovt narkotikabrott m.m. Förhandlingen, som avser 23 tilltalade varav tio är häktade, är planerad att pågå till mitten av december 2020.

Felicia Selberg är förordnad som offentlig försvarare för den tilltalade H, som sedan den 9 augusti 2020 är häktad misstänkt för grovt narkotikabrott. Genom beslutade restriktioner föreligger bl.a. inskränkningar i rätten att ta emot besök samt att sända och ta emot försändelser.

I samband med en huvudförhandlingsdag den 15 oktober 2020 visiterades H av Kriminalvården, varvid två brev påträffades (bilaga 1-2). Ett av breven var ställt till H:s flickvän och ett till hans systrar. I det brev som var ställt till flickvännen skriver H: ”Hur kan du skriva på brev som går till åklagaren att ”du fått brevet som jag gav till min advokat efter rättegången”????????”. H skriver vidare att Felicia Selberg riskerar att förlora sitt jobb och dömas för tjänstefel om det uppdagas att hon förfarit på detta sätt ”o då kan inte nån advokat göra som hon gjorde, att ge o ta brev” (bilaga 1).

Vid husrannsakan i H:s cell på häktet påträffades sedan brevet från flickvännen – som gått genom åklagares/polis brevgranskning – där hon skriver att Felicia Selberg överlämnat brevet från H till henne (bilaga 3). Vidare påträffades ytterligare två brev från flickvännen (bilaga 4-5). Såvitt kunnat utrönas har dessa inte gått genom åklagares/polis brevgranskning.

Hovrätten beslutade den 4 november 2020 att entlediga Felicia Selberg.

ii) Kontakter med häktad person

Dagens Nyheter publicerade den 18 november 2020 en artikel i vilken stod bl.a. följande.

En häktad person ansökte i början av juli 2019 om att få Kriminalvårdens tillstånd att ta emot besök och ringa till Felicia Selberg. Detta skedde samtidigt som personen biträdades av en offentlig försvarare. Felicia Selbergs yrkesroll angavs dock inte i ansökan. I pappren skrevs hon in som flickvän. Felicia Selberg besökte den häktade personen vid sammanlagt sju tillfällen under de efterföljande veckorna. Parallellt med detta skedde flera telefonsamtal. Under ett av dessa samtal fick häktets säkerhetsavdelning indikationer om att hon skulle ha försökt koppla över samtalet till en tredje telefonlinje, något som strider mot reglerna. Samtalet avbröts och den häktade personen gavs en varning. Händelseförloppet upprepades några veckor senare med samma tredje part som tidigare. Kriminalvården återkallade den häktade personens rätt att ringa Felicia Selberg.

Advokatens yttranden

Felicia Selberg har i skrivelse, som kom in till Advokatsamfundet den 13 november 2020, yttrat sig över uppgifterna om breven och i huvudsak anfört följande.

Bakgrund

Huvudförhandlingen avseende grovt narkotikabrott inleddes 5 oktober 2020 vid tingsrätten. Den 12 augusti fattade tingsrätten beslut om att hennes huvudman skulle häktas varvid beslut om rätt för åklagaren att meddela restriktioner meddelades. Något beslut avseende restriktioner har dock inte kommit försvaret tillhanda. Innan huvudförhandlingen inleddes förelades de tilltalade att skriftligen avge sin inställning. Hennes huvudman underkastade sig då ansvar för narkotikabrott av normalgraden och uppgav att han tagit befattning med viss del av narkotikan. Denna inställning vidhölls alltjämt under tiden hon biträdde honom.

Omständigheter

Flertalet av de tilltalade i målet hade emellertid suttit häktade sedan februari månad 2020. På grund av Corona var samtliga förvägrade att ta emot besök. Under huvudförhandlingens första dagar fattades beslut om att åhörare skulle närvara i en annan sal. Majoriteten av de tilltalade är yngre män mellan 17-20 års ålder. Efter i princip varje avslutad förhandlingsdag uttrycktes missnöje från de tilltalade om att de inte får ringa sina anhöriga. Åklagaren meddelade då att man godkänt alla hemställan som åklagaren fått in. Instruktionerna från Kriminalvården var emellertid att de bara tillät samtal om det förelåg ”särskilda skäl”. Med särskilda skäl hänvisade Kriminalvården till samtal med advokat, bank och dylikt. Frustrationen hos de tilltalade steg allteftersom huvudförhandling pågick och vid flera tillfällen fick tilltalade utvisas från salen.

Frustrationen växte även för hennes klient. Frihetsberövandet i sig, som är omvitnat och belagt psykiskt mycket påfrestande i synnerhet för yngre personer, i förening med inskränkningar av kontakterna med flickvännen medförde påtagliga försämringar av hans psykiska mående. Det var mot den bakgrunden som överlämnandet skedde av två brev från hans flickvän. När det gäller bedömningen av karaktären av breven anges detta närmare nedan. Hon vill understryka att detta skedde när förundersökningen var avslutad och huvudförhandlingen hade pågått under en tid.

Han uttryckte under tiden han satt frihetsberövad en stor oro för att flickvännen skulle vara med någon annan och reflekterade mycket över deras relation i största allmänhet. Hennes huvudman och hans flickvän hade sedvanlig skriftväxling sinsemellan men denna tog väldigt lång tid att överföra. Hennes huvudman beskrev hur han kunde få ”högar” med gammal post.

Innan hon överlämnade breven läste hon igenom dem i syfte att försäkra sig om att innehållet inte berörde målet. Hans flickvän saknar helt koppling till målet samt till övriga tilltalade. Breven innehöll kärleksförklaringar, sexuella anspelningar och förklaringar av vardagen såsom om att flickvännen pluggade och dylikt. Uppgifter som hon bedömde såsom uppenbart harmlösa. Detta var uppgifter som, enligt med bedömning, saknade all relevans för målet och hon gjorde bedömningen att uppgifterna inte på något sätt påverkade målet.

Förutom förhör med de tilltalade i målet är det enbart förhör med poliser som har åberopats. Det görs gällande att möjligheterna att påverka brottsutredningen därmed är ytterst begränsade.

Något som med styrka talar för det i stycket ovan anförda är den omständighet att dessa brev inte har åberopats som kompletterande bevisning i målet, vilket skett med brev som

anträffats i andra tilltalades cell. Detta måste förstås som så att åklagaren gjort bedömningen att innehållet i breven saknas relevans för målet.

JK, och till följd därav hovrätten, tycks dock ha misstagit sig beträffande vilka två brev, och därmed innehållet i dessa, som hon har överlämnat till sin klient. I JK:s överklagande till hovrätten finns fem bilagor. Bilagorna 3-5 anges vara brev från flickvännen till klienten.

Bilaga 3 (hab 4) anges som "brev 2" i polisens dnr xxxx -xxxxxxx - xx, se beslag xxxx-xxxx-xxxxxxx-x i nämnda ärende.

Bilaga 4 (hab 5) anges som "brev 3" i ovan nämnda beslagsprotokoll, beslagspunkt 4.

Bilaga 5, (hab 6) anges som "brev 4" i ovan nämnda beslagsprotokoll, beslagspunkt 5.

JK anger i överklagandet att vad som betecknas som bilaga 3 "har gått genom åklagares/polis brevgranskning". JK anför vidare att bil 4 - 5 "såvitt kunnat utrönas inte har gått genom åklagares/polis brevgranskning".

Hon har i yttrandena till tingsrätt och hovrätt angett att de två brev som hon har överlämnat till klienten "är kärleksförklaringar. Hon skriver om intima saker med sexuell anspelning, hon skriver om sin skolgång och träning"

Vid en förnyad genomgång av de av JK åberopade breven, bil 3-5 till JK:s överklagande, framgår att bilaga 3 (brev 2) innehåller upprepade kärleksförklaringar och även intima sexuella anspelningar samt även i övrigt också fullständigt harmlösa omständigheter. Bilaga 4 (brev 3) har motsvarande innehåll samt ett längre avsnitt i vilket flickvännen framför missnöje med pojkvännens advokat, d.v.s. med henne.

Hon kan utan svårighet, vilket ter sig som förklarligt, erinra sig just dessa två brev med angivet innehåll.

I JK:s bilaga 5 (brev 4) finns dock även ett längre avsnitt om en kompis till flickvännen som har en pojkvän som "becknar" (säljer narkotika) med hjälp av sin flickvän. Även om brevet innefattar ett avståndstagande till detta, så är det rimligen detta brevets innehåll som JK framför allt ser allvarligt på och som inte betecknas som harmlöst.

Hon har dock ingen som helst minnesbild av det nu sist angivna brevet och menar att det inte har överlämnats av henne.

Även hovrätten fäster så vitt hon förstår mycket stor vikt vid sistnämnda brev.

Hon vill i denna del hänvisa till förhör med sin huvudman, s. 10 i förhöret i ”JK:s akt”, vari följande går att utläsa;

FL håller i Brev 4.

Och det har är ett brev som jag ännu inte vet som jag måste kontrollera. Om åklagaren har godkänt. Polisen har inte skickat vidare det har. Vi misstänker att det har är ett sånt här brev som skulle kunna vara smugglat men vi vet inte. Det måste vi kontrollera.

Det är från din flickvän. Det står "lukta på pappret. Hello hayati" börjar det. Och sen berättar hon om en kompis som är ihop med en kille som becknar och hon gör rusherna ihop med honom och det är hon som bär sakerna i sin väska. Hon förstår inte hur hon tänker och hon och hennes kompisar har tänkt prata med henne om det. Hon tror inte heller han kommer sluta och han har torrat flera gånger.

Ja.

Känner du igen brevet?

Ja.

Du gör det. När fick du det här brevet?

Kommer inte ihåg faktiskt.

Ungefär?

Jag vet inte. Jag kan inte ge dig något svar.

Ja. Är det här brevet insmugglat eller har du fått det den korrekta vägen?

Korrekta vägen.

Och det är du säker på?

Ja. Vad är inte den korrekta vägen?

Det är alla andra sätt där det inte har gått via Polis, åklagare eller kriminalvårdens personal men brev går via Polis och Åklagare, inte KV. Har du fått dem via din advokat så är det den inkorrekta vägen.

Inkorrekta vägen.

Ja. Har det gått via din advokat?

No.”

Breven som hennes huvudman ska ha skrivit har hon aldrig sett. Hon har aldrig, som JK förefaller antyda, överlämnat något brev från sin huvudman till någon. Hon har i samtal med sin huvudman skrivit ned vilka artister han önskar musik från på de CD-skivor som han ville att flickvännen skulle ordna åt honom. Artistlistan, som för henne uppenbarligen inte var något annat än just det, har hon lämnat till flickvännen som skulle inhämta den önskade musiken. Härefter har hon lämnat in önskade CD-skivor den regelrätta vägen.

Det vitsordas således att hon lämnat in CD-skivor med musik på, dock via häktets inlämningscentral. Hon har följt häktets interna rutiner och CD-skivorna har i sin tur lämnats över till hennes huvudman av Kriminalvårdens personal efter att ha passerat inlämningscentralen samt efter att klientens hemställan har godkänts. Hon har således följt häktets rutiner för inlämning och förlitat sig på att häktet vidtagit nödvändiga kontrollåtgärder.

Sammanfattning

För hennes del har det framstått som uppenbart att uppgifterna i de två breven från flickvännen till hennes huvudman har varit harmlösa. Med beaktande av samtliga omständigheter i målet gjorde hon bedömningen att det inte fanns någon risk att brevens innehåll på något sätt skulle kunna påverka den redan avslutade brottsutredningen eller misstankarnas rättssäkra prövning i domstol.

Högsta domstolen har i rättsfallet NJA 1991 s. 293 anfört följande; Det kan med hänsyn härtill inte anses förenligt med god advokatsed, om den offentlige försvararen biträder den häktade med att vidareförmedla instruktioner eller brev till utomstående som ej har granskats enligt häkteslagens regler i annat fall än då det framstår som uppenbart att dessa är harmlösa och ej kan leda till att brottsutredningen försvåras. Samma förutsättningar måste gälla för att den offentlige försvararen skall få ta emot brev eller andra försändelser för den häktades räkning och delge denne innehållet.

HD har i ovan angivna avgörande lämnat ett visst utrymme åt en offentlig försvarare att vidarebefordra meddelanden som framstår som uppenbart harmlösa och som inte kan leda till att brottsutredningen försvåras, vilket innefattar uppgifter av kurativ karaktär. Det kan till exempel röra sig om att hälsa en make/maka att huvudmannen älskar och saknar denne. Det måste även anses ingå i livets regel att hälsningar av detta slag ska betraktas som harmlösa och som inte kan påverka brottsutredningen. Exempel av detta slag inryms i begreppet uppenbart harmlösa uppgifter som inte kan skada eller försvåra brottsutredningen. Det har vidare fastställts i rättspraxis att det ingår i en offentlig försvarares uppdrag att utföra kurativa åtgärder.

I förevarande fall har hon gjort bedömningen att innehållit i breven utgör kärleksförklaringar som för henne har framstått som uppenbart harmlösa. Hon har överlämnat dem till klienten som ett led i en kurativ verksamhet.

Hon inser dock att den tillförlitligaste handlingsregeln är att inte överlämna privatbrev.

Felicia Selberg har lämnat in kopia av stämningsansökan och skrivelse.

Felicia Selberg har i en skrivelse, som kom in till Advokatsamfundet den 2 december 2020, yttrat sig över uppgifterna om kontakterna med den häktade personen och i huvudsak anfört följande.

Bakgrund

Efter publiceringen av artikeln avseende målet vid tingsrätten, där hon sedan tidigare avgett ett yttrande, har en reporter kontaktat henne per telefon avseende hennes kontakter under sommaren 2019 med en person som då satt häktad misstänkt för brott. Hon har valt att fatta sig kort i sina svar eller att inte lämna någon kommentar i samtal med reportern. Det påstås att ”advokat kan ha försökt lura Kriminalvården vid flera tillfällen”. I anledning av denna artikel vill hon framföra följande.

Omständigheter

Den som satt häktad har enligt ”en av DN:s källor” skrivit upp henne som sin flickvän. Huruvida det stämmer eller inte saknar hon kännedom om. Det är ingenting som hon någonsin blivit upplyst om utan hon fick först kännedom om detta när reportern ringde henne. Hon har inte befunnit sig i någon relation med den häktade personen i fråga. Däremot har personen varit en vän till henne som bedyrade sin oskuld och bad om stöd under tiden han satt häktad då han mådde dåligt. I enlighet med oskuldspresumtionen, den grundläggande straffprocessuella rättsprincipen, har hon inte ansett att det förelegat något hinder mot att hon besökte honom. Detta har dock skett på hennes fritid och inte som ett inslag i hennes advokatverksamhet. Hon kände inte till annat än att han var misstänkt för bedrägeri vilket var vad han uppgav för henne. De har överhuvudtaget inte diskuterat målet, utan hon har besökt honom som en medmänniska. Reporterns fråga om hennes syn på att advokater umgås privat med grovt kriminella valde hon att inte besvara i och med att det inte fanns en lagkraftvunnen dom och hon ansåg att detta således var en fråga som låg helt utanför artikeln.

Hon vill särskilt understryka att den häktade personen beviljats tillstånd till obevakade besök och samtal, varför hon invänder mot åklagarens kommentar i artikeln som lyder; ”Om en häktad får hjälp att ha otillåtna kontakter förtas ju syftet med häktningen”. Om det förelåg risk för att syftet med häktningen skulle förtas ifrågasätter hon varför ett tillstånd hade lämnats till obevakade samtal och besök. Någon riskbedömning kan inte rimligtvis hon göra utan hon anser att hon har rätt att utgå ifrån de beslut som har fattats.

Det nummer som den häktade beviljades samtal till stod registrerat på hennes tidigare arbetsgivare, Advokatbyrå AB. Detta då hon alltid enbart använt sig en av telefon, både för privat bruk såsom i sin yrkesutövning. Hon menar att det mot bakgrund av detta måste ha stått helt klart för Kriminalvården vad hon arbetade med. Det är i vart fall inte en omständighet som hon försökt vilseleda vare sig Kriminalvården eller åklagaren om utan

hon har utgått ifrån att de gör noggranna kontroller när de fattar beslut om att bevilja besök och samtal, i synnerhet obevakade sådana.

Hon har aldrig försökt lura Kriminalvården, detta påstående tillbakavisas å det bestämdaste. I ingressen till artikeln påstås att ”Advokaten försökt koppla ihop mannen med en tredje part”. Hon uppgav för reportern att Kriminalvårdens system får sådana indikationer när det ringer på andra linjen, vilket TB vid Kriminalvårdens sektion för fysisk och teknisk säkerhet bekräftar. TB uppger i samma artikel att övervakningssystemet ”larmar” om ett tredje samtal är på väg att anslutas men menar att man för att undvika den här typen av situationer så har myndigheten tagit fram en instruktionsbroschyr som finns tillgänglig via Sveriges advokatsamfunds hemsida.

Enligt s. 31 i instruktionsbroschyren framgår att det vid samtal genom INTIK-systemet används nätdektivering och att det är då det kan larma för inkommande samtal. Detta gäller dock bara under obevakade samtal med häktade/intagna som har fått godkänt att ringa obevakade samtal.

TB menar att hon som advokat borde ha känt till detta men INTIK-systemet används inte i samtal mellan häktad/intagen och offentlig försvarare. Hon blev advokat i slutet av juni 2019 och kände inte till detta då. Hon hade aldrig tidigare haft kontakt med en intagen på häktet annat än i en begränsad utsträckning i sin yrkesutövning.

Problematiken med Kriminalvårdens INTIK-system har också kritiserats av JO, vari JO bland annat framför följande kritik;

”Genom utredningen i detta ärende och genom klagomål som förts fram till JO i anmälningar och under inspektioner har det blivit tydligt för mig att det är svårt för intagna att försvara sig mot en uppgift från Kriminalvården att det gjorts manipulationsförsök under ett samtal. Som Kriminalvården anför är det endast mottagaren av ett telefonsamtal som kan se till att fax, röstbrevlåda eller telefonsvarare samt eventuella plustjänster är urkopplade. Det är alltså förhållanden som ligger utanför den intagnes kontroll.

Av utredningen framgår det också att det kan finnas andra orsaker till att ett telefonnummer hamnar på detekteringslistan än att det faktiskt skett ett försök att tala med någon annan än den som telefontillståndet gäller. Det kan i stället handla om att någon ringt på en porttelefon, att det finns ett trygghetslarm kopplat till anknytningen eller att det finns fax, röstbrevlåda eller liknande. Hon finner det mycket otillfredsställande att det system som Kriminalvården använder inte kan skilja ut de fall där det faktiskt är fråga om otillåtna åtgärder.”

Huruvida det rört sig om sju besök eller inte kan hon inte lämna vidare uppgifter om. Enligt hennes minnesbild rör det sig om cirka fyra besök. Hon har försökt ta kontakt med häktet för att begära ut besökslistan för att se om alla inbokade besök verkligen blev av men i och med att hon saknar personen i frågas personnummer kan sådan lista dock inte lämnas ut meddelar dem. Hon har i dagsläget ingen kontakt med personen som artikeln rör och har därför saknat möjlighet att efterfråga hans personnummer. Huruvida det rört sig om sju besök eller färre anser hon dock är av ringa betydelse i detta sammanhang.

Det saknas således belägg för påståendet om att hon ”kan ha försökt lura Kriminalvården vid flera tillfällen”. Hennes uppfattning är att artikeln egentligen helt saknar nyhetsvärde då problematiken är känd och kritiserad sedan tidigare. Artikeln förfaller enbart ha upprättats i syfte att skada hennes anseende och givetvis för att locka läsare.

Felicia Selberg har lämnat in JO-uttalande.

Felicia Selberg har i en skrivelse, som kom in till Advokatsamfundet den 3 december 2020 kompletterat med handlingar bestående av Kriminalvårdens besökslista avseende hennes besök med den häktade personen, och anfört bl.a. följande.

Kriminalvårdens besökslista motbevisar uppgifterna i den publicerade artikeln där det görs gällande att hon ska ha besökt den häktade personen vid sju tillfällen. Av besökslistan framgår att det har varit totalt sex inbokade besök varav tre inte blivit av. Hon har således besökt den häktade personen vid tre tillfällen.

Hon är dock av uppfattningen att antalet besök spelar mindre roll. Hon väljer dock att lyfta fram dessa omständigheter för att särskilt betona att den senare artikeln bygger på spekulationer kring omständigheter som artikelförfattaren saknar närmare kännedom om. Kriminalvårdens besökslista visar att artikelförfattaren inte vidtagit erforderliga efterforskningar för att undersöka sanningshalten i de påståenden som denne riktat mot henne i artikeln. Hon tolkar detta som att artikeln publicerats i syfte att utpeka henne som klandervärd.

Hon är av uppfattningen att det inte kan anses strida mot god advokatsed att hon, på sin fritid, besökt en vän vid tre tillfällen som varit frihetsberövad så som häktad.

Ärendets fortsatta handläggning

Vid sammanträde den 4 december 2020 beslutade Advokatsamfundets styrelse att ta upp ett disciplinärende mot Felicia Selberg. I samband med underrättelsen av beslutet bereddes Felicia Selberg tillfälle att yttra sig.

Tingsrättens dom den x februari 2021

Tingsrätten har i dom den x februari 2021 beslutat att Felicia Selberg, som tidigare förordnad som offentlig försvarare för H, får ersättning av staten med 392 086 kr (av beloppet avser 78 417 kr mervärdesskatt), och att Felicia Selberg förpliktigas att ersätta staten med 230 000 kr. I domen står bl.a. följande.

Felicia Selberg förordnades som offentlig försvarare åt H den 23 juni 2020. Den 4 november 2020 beslutade hovrätten att entlediga henne (hovrättens beslut den 4 november 2020 i mål x xxxxx-xx). Hovrätten anförde i sitt beslut att Felicia Selberg, genom att vidareförmedla brev från en utomstående till häktad tilltalad i målet som var underkastad restriktioner, åsidosatt sina plikter som offentlig försvarare. Hovrättens beslut har vunnit laga kraft.

Felicia Selberg har yrkat ersättning för 206,25 h arbete och 18,75 h tidsspillan.

Åklagarna i har yttrande över Felicia Selbergs ersättningsanspråk anført i huvudsak följande. Det ifrågasätts inte att Felicia Selberg har lagt ned den tid på uppdraget som redovisas i kostnadsräkningen. Hovrätten har i sitt beslut om entledigande funnit att Felicia Selberg har åsidosatt sina skyldigheter som offentlig försvarare genom att agera i strid med god advokatsed. Hon har genom sitt agerade förorsakat omfattande merkostnader, bland annat för inläsning för H:s nye försvarare men även sannolikt för övriga försvarare. Felicia Selberg bör därför bli ersättningskyldig för dessa merkostnader jämlikt 31 kap. 4 § andra stycket rättegångsbalken (RH 2015:34). Det överlämnas till rättens bedömning om ersättningskyldigheten ska regleras kvittningsvis mot kostnadsräkningen.

Felicia Selberg har i yttrande anført i huvudsak följande. Hon kan inte vitsorda att det är på det sättet som åklagarna påstår och överlämnar åt rätten att bedöma om det av åklagarna åberopade avgörandet kan tillämpas analogt på denna situation. Hon ifrågasätter vidare om det annars finns laglig grund att kvitta hennes ersättningsanspråk mot andra inte beloppsmässigt bestämda krav.

Tingsrätten har gjort följande bedömning.

En offentlig försvarare har rätt till skäligen ersättning av allmänna medel för arbete, tidsspillan och utlägg som uppdraget krävt. Ersättningen för arbete ska bestämmas med utgångspunkt i den tidsåtgång som är rimlig med hänsyn till uppdragets art och omfattning och med tillämpning av en timkostnadsnorm. Timersättningen får avvika från timkostnadsnormen, om den skicklighet och den omsorg som uppdraget utförts med eller andra omständigheter av betydelse ger anledning till det. (Se 21 kap. 10 § rättegångsbalken.) Det finns inte anledning att ifrågasätta den tid som Felicia Selberg har lagt ned på uppdraget. Tingsrätten anser inte heller att det finns skäl att avvika från timkostnadsnormen med hänsyn till den skicklighet och den omsorg som uppdraget utförts med. Felicia Selberg ska mot den bakgrunden tillerkännas begärd ersättning som ska utgå av allmänna medel.

Fråga är därefter om staten genom Felicia Selbergs agerande har vållats kostnader som hon ska vara skyldig att ersätta. Enligt 31 kap. 4 § rättegångsbalken är en offentlig försvarare som genom vårdslöshet eller försummelse vållat kostnader för staten skyldig att ersätta dessa kostnader. Ersättningskyldigheten gentemot staten omfattar sådana kostnader som avses i 1 § samma kapitel, dvs. vad som betalats av allmänna medel för försvarare. Innebörden av hovrättens beslut är att Felicia Selberg entledigats på grund av att hon åsidosatt sina förpliktelser som offentlig försvarare. Entledigandet i sig har fått till följd att tingsrätten fått ställa in planerade huvudförhandlingsdagar och att en ny försvarare har fått läsa in sig på det omfattande materialet i målet. Detta har medfört merkostnader för staten. Tingsrätten anser att Felicia Selberg genom vårdslöshet har vållat dessa kostnader. De merkostnader som utgått av allmänna medel i ersättning till den nye försvararen beräknar tingsrätten motsvara i storleksordningen det arbete som hon lagt ned i tiden innan huvudförhandlingen återupptogs, dvs. 89 h.

Arbetet har delvis utförts under helgtid varför tingsrätten funnit det skäligt att medge högre ersättning än ordinarie timtaxa. Som en viss marginal har tingsrätten avrundat nedåt till ett belopp om 180 000 kr. Staten har vidare fått vidkännas ytterligare kostnader i form av ersättning till andra försvarare på grund av att tingsrätten med kort varsel fått ställa in förhandlingsdagar (se ovan). Detta är också merkostnader som föranletts av entledigandet. Lågt räknat uppgår dessa kostnader till 50 000 kr. Sammanfattningsvis anser tingsrätten att Felicia Selberg ska förpliktas att ersätta staten med ett belopp om 230 000 kr.

Felicia Selberg har beretts tillfälle att yttra sig över innehållet i domen. Hon har den 4 februari 2021 genom sitt ombud meddelat att den för närvarande inte föranleder något särskilt yttrande.

Ytterligare handlingar

I ärendet finns bl.a. också Felicia Selbergs yttrande till tingsrätten daterat den 16 oktober 2020, hennes yttranden till hovrätten daterade den 1 respektive den 4 november 2020 samt hennes överklagande till Högsta Domstolen daterat den 5 november 2020. I överklagandet till Högsta Domstolen anförs, under rubriken Utveckling av talan, bl.a. följande.

Jag får i huvudsak hänvisa till vad som anförts i skrift till hovrätten men med följande tillägg.

Uppgifterna i breven är uppenbart harmlösa. Hovrätten har därutöver rätt i det att jag inte jag förmedlat brev från min huvudman till hans flickvän.

Uppgiften om att någon annan än de som omfattas av målet ”becknar” saknar helt relevans för aktuellt mål. Detta borde ju inte kunna försvåra redan utredda och bland annat erkända brott.

Personlig inställelse

Disciplinnämnden har den 22 april 2021 hållit muntlig förhandling i ärendet. Vid den muntliga förhandlingen har Felicia Selberg närvarat, tillsammans med sin försvarare advokat Tomas Nilsson. Samfundets talan utfördes av advokat Torgny Wetterberg, som också närvarade vid sammanträdet.

Vid den muntliga förhandlingen angav Felicia Selberg bl.a. följande.

Hon bestrider att det finns någon grund för disciplinärt ingripande. Hon har inte gjort orätt eller annars åsidosatt sina plikter som advokat.

Hon har lämnat uttömmande förklaringar till tingsrätten, hovrätten och samfundet. Hon har inte fört ut något brev från klienten. Att hon skulle ha gjort det bygger på en tolkning av vissa formuleringar i ett utkast till brev som beslagtogs hos klienten. Hon hade åtagit sig att försöka ordna med musikinspelningar till klienten. Det skedde och lämnades in på ett helt korrekt sätt. Det var en eller två skivor. Formuleringarna i klientens brev om att föra ut brev beror på det.

Det är korrekt att hon överlämnat två brev från flickvännen till den häktade klienten. JK och hovrätten har dock misstagit sig i fråga om vilka två brev hon lämnat till klienten. Till JK:s överklagande finns fem brev. Tre av dessa utgörs av brev till klienten.

Det ena brevet som hon har överlämnat (brev nr 2, dvs. bilaga 3 till JK:s överklagande) har innehållit upprepade kärleksförklaringar. Det har varit helt harmlösa uppgifter. Brevet har varit lätt att komma ihåg. Det andra brevet (brev nr 3, dvs. bilaga 4 till JK:s överklagande) har haft ett motsvarande innehåll samt ett längre avsnitt om klagomål på pojkvännens advokat. Det har också varit lätt att komma ihåg. Det tredje brevet (brev nr 4, dvs. bilaga 5 till JK:s överklagande) som innehåller ett längre avsnitt om att en kompis till flickvännen "becknar" – något som flickvännen för övrigt tar avstånd från – har hon ingen som helst minnesbild av att hon vare sig överlämnat eller läst.

I brev nr 2 (dvs. bilaga 3 till JK:s överklagande) står det att flickvännen ville lämna en liten sak också. Men hon ångrade sig, så det gjorde hon aldrig. Det skulle ha varit någon liten hårlock.

I yttrandet till tingsrätten skrev hon inte om vilka brev hon hade överlämnat. Hon hade inte presenterats breven då. I yttrandena till hovrätten skrev hon inte heller om vilka brev det var. Formuleringen i överklagandet till Högsta domstolen om relevansen av att någon "becknar", var tänkt som en andrahandsinställning, som görs i brottmål. Den innebar inte att hon medgav att hon lämnat in det brevet.

Att hon först i sitt yttrande till samfundet skrev om vilka brev det var, berodde på att hon dessförinnan hade mått väldigt dåligt och haft svårt att överhuvudtaget formulera sig. Inför yttrandet till samfundet kom hennes ombud in i bilden och han påpekade för henne att det måste klarläggas vilka brev det rörde sig om.

Att hon överlämnade breven berodde på att hon ville att klienten skulle hålla sig lugn. Han var frustrerad. Det var ett stort mål med flera tilltalade, de flesta underåriga. De fick inte träffa någon. Vid varje avslutat förhandlingstillfälle ställdes frågan till åklagarna om de kunde få ringa sina familjer. Åklagaren sa att det redan godkänts, men kriminalvården medverkade inte till att det kunde genomföras. Detta ledde till att de tilltalade blev frustrerade. Hennes klient kunde inte fokusera på målet, utan tänkte bara på sin flickvän. Han var orolig för att flickvännen skulle lämna honom. Hon ville bara att han skulle veta att flickvännen fanns kvar, så att han kunde slappna av.

När hon fick breven läste hon igenom dem. Hon gjorde bedömningen att innehållet var helt klart harmlöst. Andra faktorer bidrog till att förstärka det. Förundersökningen var avslutad och klienten hade, så långt han kunde erkänna, erkänt innehavet. Han hade ett eget förråd och hans uppfattning var att det inte var "tillsammans och i samförstånd" med de andra. Inställningen hade getts in skriftligen innan huvudförhandlingen hade satt igång. Flickvännen hade ingen koppling till de andra.

Hon vet inte varför flickvännen formulerat sig på sätt som gjorts vad gäller "Jag fick ditt brev igår av din advokat efter rättegången" och att H i brevet som han upprättat gett uppgifter om att hon skulle ha lämnat brev. Vad hon har lämnat till flickvännen är en egen anteckning om skivor med olika artister och olika låtar. Hon reagerade inte på skrivningen "fick ditt brev igår" där och då, eftersom hon visste att det syftade på anteckningen.

Hon vet inte varför H skriver att hon ger och tar brev. Han kan ha menat anteckningen han också.

JK anger i sitt överklagande, utan att understöd lämnas, att det som anges som bilaga 3 har gått genom polis/åklagares brevgrensning. Vidare anges att bilaga 4 och bilaga 5 "såvitt kunnat utrönas" inte har gjort det. Något närmare eller mer bestämt påstående än så görs inte. Det framgår också av det citerade förhöret som hållits med klienten att det är oklart huruvida det är som JK säger. Det visar på att det är oklart vilka brev som man från polis och åklagare anser har varit föremål för brevgrensning eller inte.

Personen som hon besökte i häktet hade hon lärt känna inte så långt dessförinnan. Denne var inte klient på byrån och hon uppträdde inte i rollen som advokat. Det var aldrig tal om att hon skulle överta försvaret. Personen hade inte några restriktioner. Han ringde henne och ville prata. Syftet med besöken var som stöd. Hon har aldrig sett ansökan där som han gjort hos kriminalvården och kände inte till att han kallade henne flickvän. Hon kände inte till INTIK-systemet, men vet nu att det aktiveras om det ringer på andra linjen i en telefon när en intagen pratar med annan än advokat. Artikeln hänförlig till detta är anmäld till allmänhetens medieombudsman.

Hon blev advokat sommaren 2019. Hon hade haft häktade klienter tidigare men detta var hennes första stora mål. Hon har nu tillgodogjort sig att den klara och tillförlitliga handlingsregeln är att aldrig föra in eller för den delen föra ut brev eller skriftliga

meddelanden till och från klienter. Hon skulle aldrig ha lämnat in de två breven om hon vetat att det kunde ha inverkat på huvudförhandlingen. Hon har inte överklagat kostnadsansvaret.

Nämndens bedömning och beslut

Av en artikel i Dagens Nyheter har framkommit att Felicia Selberg vid flera tillfällen har besökt och per telefon samtalat med en person som var häktad och att två av telefonsamtalen avbrutits på grund av att samtalen kan ha försökt att kopplas vidare. Mot Felicia Selbergs bestridande och förklaringar i övrigt är det inte visat att kontakterna har förevarit i advokatverksamhet.

Åklagare och Justitiekanslern har i en rättegång mot Felicia Selberg gjort gällande att Felicia Selberg har åsidosatt meddelade restriktioner, dels genom att ha förmedlat ett brev från sin klient H till hans flickvän, och dels även genom att ha förmedlat två brev från flickvännen till H.

Av utredningen framgår att fem brev togs i beslag från H den 15 oktober 2020, breven biläggs, bilaga 1-5. Av intresse för utredningen är främst bilaga 1, som togs i beslag från H när han var på väg från häktet till rättegångssalen, och bilaga 3-5 som togs i beslag från hans häktescell. Brevet bilaga 1 är skrivet av H och ställt till flickvännen, och, breven bilaga 3-5 är samtliga skrivna av flickvännen och ställda till H. Åklagarna och Justitiekanslern har gjort gällande att brevet bilaga 3 har varit föremål för brevgranskning.

Vad först avser frågan vilka brev som Felicia Selberg har förmedlat från flickvännen till H framgår det av utredningen att Felicia Selberg i sitt överklagande av hovrättens beslut inte har klargjort att hon har förmedlat brevet bilaga 3, i stället för brevet bilaga 5, vilket hovrätten funnit att hon gjort. Felicia Selberg har alltså först i nämnden anfört att hon förmedlat breven bilaga 3 och bilaga 4. Av utredningen framgår vidare att en polis ska ha granskat brevet bilaga 3 och att H i brevet bilaga 1 besvarar frågor som flickvännen ställer i brevet bilaga 3. I samma brev skriver H även "Hur kan du skriva på brev som går till åklagaren Att `du fått brev som jag gav till min advokat efter rättegången` ???". Nämndens bedömning i denna del är att det är utrett att Felicia Selberg till sin klient har förmedlat breven bilaga 4 och bilaga 5.

Vad sedan avser frågan om Felicia Selberg härutöver har förmedlat brev från sin klient till flickvännen konstaterar nämnden att det av brevet bilaga 3, framgår att flickvännen skriver "jag tog emot ditt brev igår av din advokat efter rättegången. Du verkar ända må bra, är skitglad tror att vi båda behövde bli lite van med situationen". Härutöver konstaterar nämnden att flickvännen i brevet även kommenterar att H sover på golvet och att flickvännen frågar om han inte kan be om en hårdare madrass och vad han gjort för att "de skulle byta avdelning på dig". Enligt nämndens mening avser kommentarerna och

frågorna information som har överförts från H till flickvännen. Av brevet bilaga 1, framgår att H kommenterar att flickvännen i brevet bilaga 3 skriver att hon tagit emot ett brev av hans advokat med att ”vi får se om hon blir av med jobbet o då kan inte någon advokat göra som hon gjorde, att ge och ta brev”. Vid en sammantagen bedömning finner nämnden att Felicia Selberg har förmedlat ett brev från sin klient till flickvännen.

Det är således enligt nämndens uppfattning utrett att Felicia Sandberg, när hennes klient var häktad med restriktioner, har överlämnat ett brev från H till flickvännen och att hon överlämnat två brev från flickvännen till sin klient. Vidare är det utrett att Felicia Selberg har förmedlat information från sin klient till flickvännen om den musik (artister och låtar) som han önskade få sig tillsänd i form av en cd-skiva.

Vad avser innehållet i de till H förmedlade breven finner nämnden att innehållet i vissa delar kan framstå som harmlöst men att det inte är av sådan karaktär att Felicia Selberg har kunnat överblicka den egentliga betydelsen eller konsekvenserna av det. Vad beträffar det brev som Felicia Selberg har förmedlat till flickvännen har nämnden endast kännedom om innehållet i de avseenden som flickvännen ställt frågor och gjort kommentarer. Nämnden gör i denna del samma bedömning som redovisats beträffande innehållet i breven som förmedlats till H. Inte heller information om musik som Felicia Selberg förmedlat från sin klient till flickvännen är enligt nämndens förmenande av sådan karaktär att Felicia Selberg har kunnat överblicka innehållet eller konsekvenserna av den. Genom sitt handlande har Felicia Selberg allvarligt åsidosatt god advokatsed.

En offentlig försvarare, i praktiken alltid en advokat, har getts en i det närmaste ovillkorlig rätt att sammanträffa med en anhållen eller häktad klient i enrum. Denna rätt – enrumsprivilegiet – gäller även när klienten belagts med restriktioner beträffande kontakter med omvärlden. Enrumsprivilegiet är av fundamental betydelse för frihetsberövade klienter, eftersom advokaten normalt är den ende som klienten får sammanträffa med som helhjärtat står på dennes sida. Med hänsyn till det sagda är det utomordentligt angeläget att advokater som offentliga försvarare, inte missbrukar enrumprivilegiet genom att medverka till restriktionsbrott, eftersom detta skulle kunna leda till att det för frihetsberövade klienter så viktiga privilegiet sätts i fråga. Ett restriktionsbrott utgör därför ett mycket allvarligt åsidosättande av god advokatsed.

Fråga blir därför om Felicia Sandberg bör uteslutas ur Advokatsamfundet. Den påföljden förutsätter att omständigheterna kan anses synnerligen försvårande. Felicia Selberg har inte varit föremål för disciplinär åtgärd tidigare och har varit advokat under en kortare tid. Utredningen ger inte stöd för att Felicia Selbergs avsikt har varit att försvåra utredningen.

Felicia Selbergs klient har åtalats och dömts för allvarlig brottslighet. Rättegången har innefattat ett stort antal personer där en del av de inblandade åtalats och även dömts för mycket allvarlig brottslighet som tingsrätten bedömt som organiserad. Felicia Selberg har förklarat sitt handlande med att brevgranskningen inte fungerade och för att dämpa sin klients oro var det angeläget att kontakt kunde upprättas mellan hennes klient och

flickvännen. Att på sätt som skett, vid upprepade tillfällen - oavsett vilken bedömning som görs beträffande brevet från H till flickvännen - åsidosätta meddelade restriktioner utgör mycket allvarliga felbedömningar som fått konsekvenser både för Felicia Selbergs klient och övriga inblandade i målet. Även under beaktande av de omständigheter i mildrande riktning som redogjorts för i föregående stycke, är enligt nämndens mening omständigheterna synnerligen försvårande. Felicia Selberg bör därför jämlikt 8 kap. 7 § andra stycket rättegångsbalken uteslutas ur Sveriges advokatsamfund.

Nämnden beslutar därför att Felicia Selberg ska uteslutas ur Advokatsamfundet enligt 8 kap. 7 § andra stycket rättegångsbalken.

Nämnden förordnar att beslutet genast ska verkställas.

Nämnden beslutar vidare att Felicia Selberg ska betala tillbaka kostnaden för sitt försvar till Advokatsamfundet med 70 625 kr, inklusive moms.

Felicia Selberg får överklaga beslutet om uteslutning hos Högsta domstolen. Vill Felicia Selberg överklaga disciplinnämndens beslut, ska hon inom fyra veckor från den dag hon erhöll del av beslutet inkomma med överklagande till Advokatsamfundet.

Sofia Rahm

Ordförande Börje Samuelsson var av skiljaktig mening enligt följande.

När det först gäller exakt vilken skriftlig kommunikation mellan klienten och dennes flickvän som Felicia Selberg har medverkat till, talar mycket för den bedömning som majoriteten gjort. Jag anser emellertid att det är vanskligt att dra några helt säkra slutsatser av det som kommit till uttryck i delar av de beslagtagna breven och av att Felicia Selberg först i yttrande till nämnden har preciserat vilka brev hon medger att hon har överlämnat till sin klient. Mot Felicia Selbergs bestridande och de förklaringar hon lämnat, anser jag därför att det inte med tillräcklig grad av styrka är visat att Felicia Selberg medverkat till skriftlig kommunikation mellan klienten och dennes flickvän utöver vad hon själv har medgett. Jag vill tillägga att den mera exakta omfattningen av den kommunikation som Felicia Selberg har medverkat till enligt min uppfattning inte är av någon nämnvärd betydelse vid bedömningen av allvaret i hennes handlande. Min bedömning nedan när det gäller graden av allvarlighet i Felicia Selbergs handlande och därmed i frågan om val av påföljd för henne, hade därför blivit densamma även om jag hade delat majoritetens uppfattning beträffande den mera exakta omfattningen av den kommunikation mellan klienten och dennes flickvän som Felicia Selberg medverkat till.

Vid bestämmande av disciplinär påföljd för Felicia Selberg ska 8 kap. 7 § 2 st. rättegångsbalken tillämpas. Det betyder att Felicia Selberg får uteslutas ur advokatsamfundet endast om omständigheterna är synnerligen försvårande. Det är således inte tillräckligt för uteslutning att omständigheterna är försvårande eller ens att de är mycket försvårande. Enligt min mening måste detta vara ett uttryck för att den allra mest ingripande påföljden för en advokat som handlar i strid med god advokatsed – för många advokater innebär en uteslutning i realiteten att advokatens verksamhet genast måste upphöra – ska vara reserverad för de allra mest allvarliga fallen av brott mot god advokatsed. Och när advokatens åsidosättande av god advokatsed, som i förevarande fall, består i att advokaten har medverkat till ett kringgående av för en häktad klient beslutade restriktioner, bör advokatens åtgärd inte ”automatiskt” och alltid få till följd att advokaten utesluts ur samfundet. Det bör i stället finnas ett utrymme för att även ett sådant brott mot

god advokatsed – ehuru normalt mycket allvarligt – inte leder till uteslutning av det skälet att omständigheterna vid en sammantagen bedömning i det enskilda fallet inte kan anses vara synnerligen försvårande.

Med utgångspunkt i min ovan redovisade uppfattning om innebörden av lagens krav på att omständigheterna ska vara synnerligen försvårande för att uteslutning ur samfundet ska få tillgripas som påföljd, gör jag följande bedömning när det gäller Felicia Selberg.

Genom att medverka till skriftlig kommunikation mellan klienten och utomstående, trots vetskap om att sådan kommunikation stod i strid med de restriktioner som gällde för klienten, har Felicia Selberg gjort sig skyldig till ett mycket allvarligt brott mot god advokatsed. Så långt har jag inte någon annan uppfattning än den som majoriteten gett uttryck för.

Mot Felicia Selbergs bestridande och de förklaringar hon angett till sitt handlande finns det emellertid inget i utredningen i ärendet som talar för och än mindre som styrker att hon handlat i syfte att påverka brottsutredningen eller brottsmisstanken mot hennes klient eller mot någon annan som var berörd av utredningen i det mål där hennes klient stod åtalad. Och det finns inte heller i utredningen något som talar för att hennes handlande har haft någon menlig inverkan överhuvudtaget på brottsutredningen eller att någon sådan inverkan har gjorts gällande av åklagaren. Det kan i det sammanhanget noteras att Felicia Selbergs handlande med avseende på brevkommunikationen ägt rum under den tid då huvudförhandlingen i målet pågick.

Som i någon mån mildrande vid bedömningen av påföljdsfrågan vill jag också lyfta fram att Felicia Selberg vid tidpunkten för sitt handlande var en mycket oerfaren försvarsadvokat och detta alldeles särskilt när det gäller uppdrag av den karaktär som det varit frågan om. Jag vill också lyfta fram att Felicia Selberg inför nämnden på ett sätt som enligt min uppfattning inte kan uppfattas som annat än uppriktigt och trovärdigt har förklarat att hon insett det allvarliga i sitt handlande och att hon ”lärt sig sin läxa”.

Vid en sammantagen bedömning av de omständigheter som framkommit i ärendet kan jag inte se att omständigheterna är sådana att de når upp till lagens krav på att vara synnerligen försvårande. Uteslutning ur advokatsamfundet kan därför inte användas som påföljd för Felicia Selberg. Jag vill härtill framhålla att jag inte anser att hovrättens beslut att entlediga henne från uppdraget som offentlig försvarare eller tingsrättens beslut att ålägga henne betalningsskyldighet gentemot Staten för uppkomna merkostnader i anledning av hennes entledigande, ett beslut som Felicia Selberg för övrigt har accepterat, i sig kan medföra att omständigheterna anses synnerligen försvårande.

Felicia Selberg har emellertid gjort sig skyldig till ett mycket allvarligt brott mot god advokatsed. För detta ska enligt min uppfattning påföljden bestämmas till varning. Det föreligger särskilda skäl att förena varningen med en straffavgift. Den bör bestämmas till högsta möjliga belopp, således 50 000 kr.

Sofia Rahm